

# “El deute és sempre una arma política”

David Graeber

Escriptor i antropologista al Goldsmiths College de Londres

—Professor Graeber, hi ha cap relació entre les vostres tendències anarquistes —per les quals vau haver d’abandonar la Universitat de Yale i venir a Londres—, i el fet que hàgiu triat el concepte de deute com a tema del vostre nou llibre?

—[Riu entretalladament.] Compreneu que no comente les meues tendències: són personals, sabeu? El fet és que ningú no havia escrit la història del deute abans, la qual cosa és bastant sorprenent perquè vivim en economies de consum. La noció de deute ha estat amb nosaltres des de fa més temps que no ens imaginem, i ha portat a conflictes socials. Digueu-me, quina és la primera decisió que pren un govern revolucionari?

—Empresonar els anteriors governants?

—No, això ja ha estat fet. Abolir el deute i distribuir la riquesa.

—Què és el deute?

—Doncs el deute és un arma política per a convertir la víctima en culpable de manera que tinga una aparença legal. El deute imposa una jerarquia en les relacions humanes, que esdevenen relacions d’intercanvi d’acord amb interessos econòmics i polítics. Us posaré un exemple amb el qual hauríeu d’estar familiaritzat: PIGS. Veieu què han fet amb l’invent de la paraula PIGS [les sigles en anglès de Portugal, Itàlia, Grècia i Espanya]?: individualitzar el deute i assenyalar el boc expiatori. La culpa de la crisi europea és ara a les espatlles de les economies perifèriques, no de l’estructura i les interrelacions del sistema. El deute és un acte econòmic que ha de mesurar-se amb exactitud per a adjudicar l’exercici del poder. I quin és l’element necessari per a obtenir dades exactes?: la violència. Només mitjançant la força, en aquest cas les retallades en el pressupost públic de caire social, el deute deixa de ser un valor arbitrari. Per això el capital compta amb un cos de jurisprudència propi.

—Quan apareix el deute en les societats occidentals?

—Obrim una mica més el punt de mira: ho sabíeu que Buda diu que si una persona mor divent diners a una altra acabarà reencarnat en un animal de granja, propietat de la família del creditor? La injecció del factor moral és clau, perquè associa el deute amb la corrupció d’esperit. La introducció de diners per a fer transaccions petites va requerir molt més temps que no solem creure. El pas següent, una vegada que tothom devia a algú altre, va ser el de fer valer aquest poder i les religions hi van tenir un paper cabdal. Els diners ja existien en la societat medieval anglesa, fins i tot els valors que més tard donaren pas a



les accions borsàries. Però en aquell moment només les classes militars i la cort utilitzaven aquests instruments de riquesa.

—Com penseu que evolucionarà la crisi del crèdit i del deute sobirà a Europa?

—El Fons Monetari Internacional és el representant dels creditors contra el deutors. No hi és per a trobar solucions sinó per a fer pagar el compte. Si la història ens ha de servir de guia, hauria d’esclatar alguna mena de reacció social contra el Fons.

Victorià Jiménez  
Londres